

Sammanträdesprotokoll §493-§502

Protokoll fört vid	Sammanträde med direktionen för VafabMiljö Kommunalförbund	
Sammanträdesdatum	2022-03-02 kl 09.00-12.00	
Plats	Digitalt möte via Teams	
Tjänstgörande ledamöter	Mikael Söderlund (M)	Arboga
	Ulrika Ornbrant (C)	Enköping
	Eleonor Wikman (S)	Fagersta
	Per Möller (C)	Heby
	Pelle Strengbom (S)	Kungsör
	Anne Tjernberg (S)	Köping
	Mårten Öhrström (C)	Sala
	Pentti Lahtinen (S)	Skinnskatteberg
	Ylva Belin (C)	Surahammar
	Staffan Jansson (S)	Västerås
Frånvarande ledamöter	Rene Nispeling (L)	Hallstahammar
	Peter Björnberg (S)	Norberg
Närvarande ersättare	Kjell Persson (S)	Arboga
	Jan Johansson (M)	Fagersta t o m §499
	Daniel Steinmo (MP)	Heby
	Madelene Fager (C)	Kungsör
	Ralf Träskman (SBÄ)	Sala
	Pernilla Danielsson (M)	Skinnskatteberg
	Elisabeth Unell (M)	Västerås
Övriga	Henrik Bengtsson, tf förbundsdirektör Fredrik Westberg, ekonomichef Edvin Kiellarsson, avdelningschef Transport Pernilla Widén, avdelningschef Process och Underhåll Linda Gårdstam, enhetschef Planering Casper Tham, förbundsjurist Tony Forsberg, revisor	
Vid protokollet	Lena Fryksell Söderlund, förbundssekreterare	

Justeras

Staffan Jansson

Anne Tjernberg

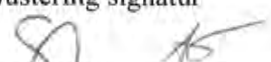
ANSLAG/BEVIS

Protokollet är justerat. Justering har tillkännagivits genom anslag.

Organ: **VafabMiljö kommunalförbund**
Sammanträdesdatum: **2022-03-02**
Datum för anslags uppsättande: 2022-03-22
Datum för anslags nedtagande: 2022-04-13
Förvaringsplats för protokollet: **Navet, Gasverksgatan 7, Västerås**

Underskrift:

Sekreterare Registratur

Justering signatur	Utdragsbestyrkande

§493 Mötets öppnande

Ordförande Staffan Jansson öppnade mötet och hälsade välkommen och särskilt välkommen till Henrik Bengtsson, tf förbundsdirektör från och med 1 mars.

§494 Fastställande av dagordning

En informationspunkt gällande inköp av gas med anledning av omvärldsläget, hade lagts till dagordningen efter utskicket till direktionen.

Två övriga frågor anmälades:

- Slamhantering, framför allt i små kommuner.
- Synpunkt angående nya öppettider på återbruket i Köping.

§495 Val av justerare

Anne Tjernberg, Köping, utsågs att jämte ordföranden justera dagens protokoll.

§496 Föregående protokoll

Protokoll från mötet 2021-12-02 godkändes och lades till handlingarna.

§497 VafabMiljö Arsredovisning 2021

(Dnr: 2022/155-VMKF)

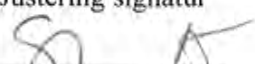
Resultatet för koncernen är 10,4 mnkr för 2021, vilket är 1,8 mnkr bättre än för kommunalförbundet. Detta beror dels på att kommunalförbundet påförs ränta för den skuld kommunalförbundet har till VafabMiljö AB, dels på att det återförts 5,3 mnkr från tidigare års avsättning för miljöskuld.

VafabMiljö Kommunalförbund redovisar ett resultat på 8,7 mnkr, vilket är 8,2 mnkr bättre än budget. Den främsta förklaringen är att intäkterna för försäljning av skrot och wellpapp är 21,5 mnkr högre än budget, vilket kommer av stigande världsmarknadpriser. Även behandlingsintäkterna är högre än budgeterat beroende på ökade mängder av restmaterial från Mälarenergis förbehandling.

Verksamhetskostnaderna är 32,2 mnkr över budget, bland annat beroende på ökade kostnader för inköp av el och flytande biogas. Kostnaderna ökar också för avfallsförbränning, vilket beror på ökade avfallsmängder. Kostnaderna för reparationer och underhåll är också över budget, en konsekvens av utbyggnationen av biogasanläggningen. Personalkostnaderna är 1,4 mnkr över budget vilket kommer av högre kostnader för pensioner. Även kostnaden för konsulter och inhyrd personal överstiger budget.

Den kommunala avfallsverksamheten redovisar ett underskott på 0,2 mnkr vilket är 7,9 mnkr bättre än budget. Främsta orsaken är de kraftigt höjda ersättningarna för försäljning av återvinningsmaterial.

Balanskravet är ett lagstadgat krav som ska uppfyllas enligt kommunallagen och utgör en undre gräns för vilket resultat som är tillåtet. Förbundet uppfyller balanskravet och har en ekonomi i balans för 2021.

Justerings signatur	Utdragsbestyrkande

I vissa kommuner fanns vid införandet av den nya gemensamma avfallstaxan ett ackumulerat överskott i en resultatutjämningsfond. För att återställa det överskottet har abonnenterna i dessa kommuner en rabatt på grundavgiften i den nya taxan. Under året har 9,6 mnkr använts för rabatt på taxan. Behållningen i resultatutjämningsfonden var vid årets slut 12,0 mnkr.

Skatten på förbränning har ökat årligen och påverkar resultatet negativt. Efterfrågades möjligheten att balansera den ökade kostnaden mot ökade intäkter, dvs att ta mer betalt. VafabMiljö betalar för att Mälarenergi tar emot avfallet. Kostnaden är högre desto mer plast det innehåller. Målet är att minska volymerna av avfall till förbränning.

Ett större orosmoln framöver är utsläppsrätterna, som kommer göra det mer kostsamt att förbränna, särskilt plast. En ökad utsortering behövs och mer plast behöver återvinnas.

Ifrågasattes hur länge den höga borgen behövs, med tanke på att ekonomin är så bra. Borgensåtagandet bör kunna ses över, med reservation för eventuellt behov av större investeringar framöver.

En 10-årsplan kommer att tas fram inför kommande direktionmöte den 22 april. För en gemensam bild och ambitionsnivå.

Kostnads- och intäktsförhållandet varierar över tid. På marknadssidan där VafabMiljö säljer material styr världsmarknadspriserna både kostnader och intäkter för olika materialslag. När intäkter minskar måste kostnader minska. Verksamheten kan inte byggas upp utifrån ett dagsläge. Gällande kostnadssidan är vi tyvärr inte lika snabbroliga.

VafabMiljö kommunalförbund planerar och följer upp verksamheten utifrån fyra perspektiv: Kund, Medarbetare, Samhälle & miljö och Ekonomi. Perspektiven är långsiktigt målsatta och har årliga delmål. Förbundet arbetar på olika sätt för att nå satta mål. Olika åtgärder vidtas utifrån vilket mål det handlar om. För sjukfrånvaron till exempel handlar det om att uppmuntra och stötta medarbetarna till en hållbar livsstil. Under pandemin har det varit svårt att hantera vissa frågor.

Direktionen beslutade

att godkänna årsredovisningen 2021.

§498

Internkontrollplan – uppföljning 2021, plan 2022

(Dnr: 2022/156-VMKF)

Internkontroll är ett verktyg som skall användas för att säkerställa de fastställda verksamhetsmässiga och ekonomiska målen. Internkontrollen omfattar såväl de politiska som de professionella systemen och rutinerna som används för att styra verksamhet och ekonomi.

Det är *risken för att negativa konsekvenser av väsentlig betydelse* som kan uppstå som skall bedömas. Arbetet med internkontroll bör därför prioritera väsentliga områden där det finns risk för allvarliga fel med stora konsekvenser.

Justering signatur	Utdragsbestyrkande

En bra internkontroll kännetecknas av:

- Ändamålsenliga och väl dokumenterade system och rutiner för styrning.
- En rättvisande och tillförlitlig redovisning och information om verksamheten.
- Säkerställande att lagar, policys, reglementen mm tillämpas.
- Skydd mot förluster och/eller förstörelse av VafabMiljös tillgångar.
- Eliminering och/eller upptäckt av allvarliga fel och brister.

Internkontrollen ska ses som ett hjälpmedel och inte ett mål eller rutin i sig själv.

Internkontroll bör planeras och genomföras så att den uppfattas som en naturlig del i de olika verksamheterna. För att kunna genomföra och säkerställa en god internkontroll är det därför nödvändigt att varje del av verksamheten har dokumenterade rutiner som följs upp och revideras löpande enligt plan.

En fungerande internkontrollplan bör kontinuerligt utvecklas och förändras i takt med att verksamhets- eller ekonomistyrningen förändras. Det är alltså ett dynamiskt verktyg som hela tiden är aktuellt parallellt med bland annat strategiska planer och övergripande målstyrningsdokument. Det är viktigt att arbetet med internkontrollen dokumenteras och återrapporteras till förbundsdirektionen. I de fall det görs stickprovskontroller skall dessa dokumenteras och VafabMiljös arbete med internkontrollen bör regelbundet redovisas enligt överenskommen tidplan med direktionen.

Direktionen beslutade

att fastställa internkontrollplan för 2022

§499

Informationspunkter

Transportstrategi insamling rest- och matavfall. Information om att beslutsärende kommer *Föredragande: Edvin Kiellarsson*

Gällande entreprenörsavtal för hushållstömning i region Öst och Väst löper ut 2025/2026 och arbetet med framtida upplägg för hushållsinsamlingen behöver påbörjas.

Bakgrunden till dagens områdesindelning är en utredning som gjordes 2016 med förslag på olika scenarios. Då beslutet togs fanns inte kapacitet att köra allt i egen regi. Den valda indelningen upplevs ha varit bra och fungerande.

Syftet med dagens presentation var att inhämta synpunkter och önskemål som grund för fortsatt inriktning. Målet är att fortsätta utreda frågan för att kunna presentera ett inriktningsbeslut efter sommaren/tidig höst 2022.

En jämförelseberäkning, en första kalkyl, gjord utifrån egen kontra extern drift indikerar att drift i egen regi skulle kunna vara ekonomiskt fördelaktigt.

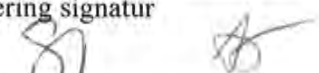
Olika frågeställningar behöver bearbetas, såsom:

Hur anskaffning av bilar och lokaler påverkar de ekonomiska målen för skuldsättningsgrad

Utökat kommunalt ansvar – FNI

Syn på kärnuppdraget

Politisk vilja

Justering signatur	Utdragsbestyrkande

Följande synpunkter framfördes från direktionen:

Medlemskommunerna behöver vara delaktiga i dialogen så att samsyn finns.

En utredning måste täcka in alla delar. Initiala beräkningar måste analyseras vidare liksom framtida krav. Intressant att utreda vidare. I arbetet är det viktigt att grunda frågan i alla kommuner, dvs de som senare ska fatta beslutet.

Fokus på långsiktiga lösningar gällande insamlingen.

Bra att man börjar titta på detta redan nu och mycket har förändrats. Bostandsnära insamling hänger nära ihop med frågan.

FNI kan gå hand i hand med arbetet eller separat, men en mycket viktig del att ta med i utredningen.

Möjligheten att minska volymerna i restavfallet är också en parameter.

VafabMiljö tar med de frågor och synpunkter som lyfts och jobbar vidare med frågan. Återkoppling kommer att ges på kommande möte.

Reviderad förbundsordning och konsortialavtal - arbetet behöver startas upp

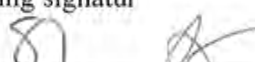
Gällande förbundsordning och konsortialavtal behöver uppdateras och moderniseras och därefter beslutas i direktionen. Poängterades vikten av att även medlemsrådet får information inför beslut.

Inpasseringssystem Återbruk, pilotprojekt *Föredragande: Cecilia Jörnsten*

Ett pilotprojekt gällande digital avläsning på Återbruk har genomförts. Återbruket i Enköping var den anläggning som systemet testades på. Systemet kan översiktligt beskrivas som en kamera som läser av registreringsskyltar och selekterar hantverkarfordon genom klassning i Transportstyrelsens register. Lösningen skulle kunna vara ett led i digitaliseringen och har potential att ge en mer rättvis debitering för företagarna och innebära minskad arbetsbelastning, bättre arbetsmiljö med minskad hotbild för återbrukspersonalen. Det skulle även kunna vara en nyckel till att kunna genomföra planerna på distansbemanning Återbruk i framtiden. Systemet används redan på flera håll i Sverige av branschkollegor som har goda erfarenheter.

Idag erbjuder VafabMiljö en tjänst som heter Återbrukskort för de företag som vill nyttja Återbruket. Korten fås genom att kunden kontaktar VafabMiljö eller att återbruksarbetare uppmärksammar företag som kör in. Systemet är analogt och innebär manuell arbetsinsats. En del förfrågningar har kommit från företagare kring eventuellt ökade kostnader och hur systemet kommer att användas. Innan vi kan ge ett svar på prisskillnaden mellan det gamla och det eventuellt nya systemet behövs flera frågor undersökas.

Förbundet kommer att inleda nästa fas i projektet som kommer att söka svar på vad det skulle innebära med ett brett införande av digital inpassering och med det fasa ut de fysiska Återbrukskorterna.

Justering signatur	Utdragsbestyrkande

Norsa - utredning om framtiden för anläggningen *Föredragande: Pernilla Widén*

VafabMiljös leveransavtal med Västra Mälardalens Energi och Miljö, VME, löper ut 2024-06-30. En utredning gällande framtiden för Norsa Energiåtervinning har startat för att ta fram underlag för fortsatt diskussion med VME kring olika alternativ och ett beslutsunderlag för VafabMiljö.

Utredningen omfattar bland annat ekonomiska och tekniska möjligheter för fortsatt drift efter 2024 och ekonomiska konsekvenser vid en utfasning 2024, 2029 alt 2034 samt utredning av återstående teknisk livslängd och påverkan på avfallsströmmar vid avveckling.

Utredningen beräknas vara klar i maj 2022. Direktionen ser helst att mer underlag finns att presentera vid kommande strategimöte den 21 april.

Leverans av gas *Föredragande: Pernilla Widén*

I VafabMiljös gasmix finns 20% inköpt biogas som är upphandlad. Biogas som köps från Gasum i form av flytande biogas, en sk växlad biogas. Det pågår frekventa avstämningar med leverantören Gasum och med Svealandstrafiken gällande leveranssäkerhet och hur uttagen av biogas kan optimeras. Tankningarna behöver spridas ut över hela dygnet för att säkerställa att den egna produktionen av biogas räcker till. För närvarande fungerar systemet väl.

Priserna på flytande biogas har ökat markant, vilket påverkar försäljningspriset. I avtalet är en del av priset fast och en del rörligt.

VafabMiljö har utrymme för att öka produktionen på biogasanläggningen. En förutsättning är att mer material kommer in vilket vi arbetat med.

Direktionen önskar kontinuerlig uppdatering om läget.

SHE, Sala Heby Energi om returträ

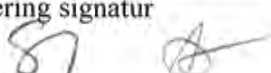
Diskussioner har förts med Sala-Heby Energi gällande inköp av returträ från VafabMiljö. I nuläget har VafabMiljös medarbetare kontakt med SHE kring hur en affär skulle kunna se ut.

Sedan flera år tillbaka går det returträ som kommer in till anläggningarna främst till Mälarenergi i enlighet med gällande samarbetsavtal. Ett flöde som fungerar väl och som bygger på någorlunda likvärdiga insatser.

Frågan tas upp i kommande direktionsmöte innan ställningstagande.

Avfallstaxa/föreskrifter – tillämpning på gårdar *Föredragande: Linda Gårdstam*

En fråga som blivit medialt uppmärksammat på senare tid.

Justering signatur	Utdragsbestyrkande

Bakgrunden är att Avesta kommun införde bomsystem på sin återvinningscentral och tillät endast de som betalar grundavgift i Avesta kommun att lämna avfall där. De som bor på vår sida av länsgränsen blev stoppade. Efter dialog med Avesta blev lösningen att de tillverkade passerkort, laddade med sex besök, till de som hade postadress Avesta eller Krylbo, men som bor i Fagersta, Norberg eller Sala kommun. Kortet distribuerades av VafabMiljö, som också betalar en avgift per gång det används.

När adresserna identifierats inför utskick av korten, visade det sig att drygt 50 av dem saknade abonnemang. Dvs de betalar inte grundavgift. Ett standardbrev skickades ut till berörda med innebörden att abonnemang saknas och en uppmaning att välja abonnemang. Den som inte gör något val får ett standardabonnemang med brun och grön tunna.

Ett antal personer visade missnöje och tyckte sig även blivit dåligt bemötta. Tyvärr skickades brevet även till icke relevanta adresser och dessa ska naturligtvis inte behöva betala. Några av de identifierade adresserna är svårbedömda. Det handlar komplementbyggnader och/eller beboeliga hus som inte nyttjas. Kring obeboeliga hus finns rättspraxis att tillgå. På vissa adresser finns fler bostadshus som nyttjas på olika sätt. I de fallen kan det vara så att två grundavgifter betalas, men det går att dela kärlet. Många gråzoner har uppmärksammats och arbete pågår med att se över föreskriften.

Det handlar om att få till en rättvis debitering och att alla är med och delar på det kostnader som uppstår. Grundproblemet måste hanteras. Det är ingen automatiserad process, utan hanteras av myndighetsgruppen som bedömer från fall till fall.

§500 Verksamhetsrapport

Vildsvin Sänkmossen – svar på fråga från föregående möte

På anläggningen har åtgärder vidtagits för att lösa problemet. Lagring av matavfall sker numera i containrar och ett tält för att hantera det slutet. Dessutom finns en hög betongmur för att förhindra att vildsvinen kommer in.

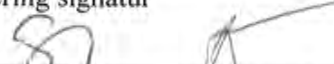
Restavfallet kommer dessutom att omlastas omgående för att minimera att det finns något ätbart som kan vara locka till sig de objudna gästerna. Ett möte har hållits med representanter från jägarförbundet, jaktlag och NVK kring problematiken och vilka möjliga åtgärder som behöver göras. En samstämmighet råder kring hur problemet ska lösas. Även boende i närheten av anläggningen har drabbats av skador som vildsvinen åsamkar.

Juridiska processer *Föredragande: Casper Tham*

Högsta Förvaltningsdomstolen har meddelat prövningstillstånd gällande upphandling av webbplats. Den leverantör som överprövade den första upphandlingen har inte inkommit med anbud i den andra upphandlingen.

Överklagan till Högsta Förvaltningsdomstolen har inte gjorts för att upphandlingen som sådan ska kunna fullföljas, utan för att få två principiella frågor klarlagda. Viktigt inför kommande upphandlingar.

- 1) Under vilka förutsättningar kan en anbudsgivare som inte inkommer med något anbud klaga på en upphandling?
- 2) Får en upphandlande myndighet sätta en beloppsmässig gräns, under vilken inget ytterligare mervärde tillmäts avseende anbudspriser? Ex: Priser under 700 000 kr utgör

Justering signatur	Utdragsbestyrkande

ingen konkurrensmässig fördel för VafabMiljö. Riskerna med priser under en viss nivå innebär stora risker avseende leveranssäkerhet. Om någon anbudsgivare ändå har förmågan att leverera till en lägre kostnad uppmanas dessa att investera den ekonomiska besparingen i kvalitetshöjande faktorer.

§501 Övriga frågor

Slamhantering, framför allt i små kommuner

Avtal gällande slamtömning ställer många krav på mottagaren (kommunen). Belastningen blir stor och problem av olika slag uppstår när inflödet koncentreras. Problemet kan lösas med ett jämnare inflöde till anläggningen. Problemen gäller främst mindre kommuner med mindre reningsverk. Henrik tar med frågan.

Synpunkt angående nya öppettider på Återbruket i Köping

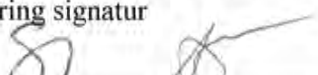
De nya öppettiderna är välkomna. Önskvärt hade varit att kommunen/kommunstyrelsen fått vetskap om kommande ändring innan informationen fanns att läsa i lokaltidningen.

Även Arboga önskar utökade öppettider på morgonen. Henrik tar med frågan.

§502 Kommande möten

21-22 april strategimöte + direktionsmöte kommer att hållas på Fagerudd konferens i Enköping. Inbjudan kommer att skickas ut i god tid. Viktigt med anmälan, då övernattning är bokad.

9 juni direktionsmöte + ev studiebesök. Preliminärt Återvinnarhuset, Gryta, Västerås.

Justering signatur	Utdragsbestyrkande